

Sygn. akt I PK 200/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa P. W.

przeciwko Parkowi Etnograficznemu w C.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 lutego 2013 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 17 stycznia 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego
Sądowi Okręgowemu w K.**

UZASADNIENIE

Powód domagał się między innymi zasądzenia 14 880 zł tytułem odszkodowania za bezprawne rozwiązanie stosunku pracy. Wyrokiem z 15 września 2011 r. Sąd Rejonowy w C. oddalił powództwo.

Sąd ustalił, że P. W. uchwałą zarządu województwa [...] z 28 marca 2007 r. został powołany na stanowisko dyrektora pozwanego z dniem 1 kwietnia 2007 r. na czas określony do 31 marca 2009 r., a następnie uchwałą z dnia 26 marca 2009 r. z dniem 1 kwietnia 2007 r. na czas określony do 31 marca 2012 r.

Uchwałą z 24 listopada 2009 r. zarząd województwa wszczął procedury związaną z odwołaniem powoda ze stanowiska dyrektora. Pismem z 2 grudnia 2009 r. wicemarszałek województwa zwrócił się do ministra kultury i dziedzictwa narodowego o wyrażenie opinii w sprawie odwołania powoda. Jako przyczynę odwołania wskazano odstąpienie przez powoda od realizacji uzgodnionego z organizatorem programu działania instytucji. W szczególności wskazano, że powód dokonał zmian w uzgodnionej wcześniej z zarządem województwa koncepcji dotyczącej budowy obiektu wielofunkcyjnego (ekspozycyjno-szkoleniowego) na terenie PE w C. Zmiana dotyczyła konstrukcji dachu z dwuspadowego na jednospadowy. Fakt ten przyczynił się między innymi do nieuzyskania pozwolenia na budowę i wstrzymania prac. Ponadto wskazano, że powód nie uregulował zobowiązań finansowych instytucji wobec wykonawców. Pismem z 21 grudnia 2009 r. minister nie zgłosił zastrzeżeń do zamiaru odwołania powoda.

Uchwałą zarządu województwa nr 3395/334/111/2009 z 22 grudnia 2009 r. odwołano powoda ze stanowiska dyrektora Parku Etnograficznego w C. oraz rozwiązano stosunek pracy z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na 31 stycznia 2010 r. W okresie wypowiedzenia zwolniono powoda z obowiązku świadczenia pracy. Jako podstawę uchwały wskazano art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa w związku z art. 15 ust. 1, 3 i 5 pkt 4 ustawy z

dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

W ocenie Sądu Rejonowego samo wskazanie w uchwale podstawy prawnej odwołania jest wystarczające. Ani kodeks pracy, ani powyższa ustawa nie nakłada na organ odwołujący wymogu wskazania szczegółowej przyczyny odwołania stanowiącej uzasadnienie odwołania.

Wyrok apelacją zaskarżył powód, zarzucając przede wszystkim naruszenie art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej poprzez uznanie, że rozwiązanie stosunku pracy z powodem nie wymaga uzasadnienia i było zgodne z prawem.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 17 stycznia 2012 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił punkt 2 oraz oddalił apelację w pozostałej części.

W uzasadnieniu podniesiono przede wszystkim, że wymogami formalnymi odwołania dyrektora instytucji kultury są odwołanie dokonane w formie pisemnej przez uprawniony organ, po zasięgnięciu opinii ministra kultury i dziedzictwa narodowego, w jednym z pięciu wymienionych w ustawie przypadków. Odwołanie powoda ze stanowiska dyrektora PE i rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło uchwałą zarządu województwa. Uchwała ta została podpisana przez osoby uprawnione oraz w swojej treści wskazuje przyczynę odwołania, tj. art. 15 ust. 5 pkt 4 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej - odstąpienie od realizacji uzgodnionego z organizatorem programu działania instytucji kultury. Podkreślono także, że utrata stanowiska w przypadku powołania może nastąpić w każdej chwili bez ograniczeń przewidzianych w prawie pracy. W związku z tym, zasadność pozbawienia pracownika stanowiska nie podlega kontroli sadu i nie jest konieczne uzasadnienie odwołania.

Powód złożył skargę kasacyjną od powyższego wyroku, skarżąc go w punkcie 2 i 3. Zarzucono naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie - tj. art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 25

października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej w związku z art. 70 § 1 k.p. oraz art. 69 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p. poprzez uznanie, że odwołanie dyrektora instytucji kultury zatrudnionego na podstawie powołania na czas określony nie wymaga uzasadnienia i wykazania przez pracodawcę przyczyn odwołania wskazanych w tym przepisie.

Wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie 2 i 3 orzeczenia poprzez zmianę wyroku Sądu Rejonowego w C. i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda 14 880 zł, ewentualnie uchylenie wyroku z zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania a także zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się mieć uzasadnione podstawy.

Zasadniczy problem występujący w sprawie polega na rozstrzygnięciu, czy odwołanie dyrektora instytucji kultury, które jest równoznaczne z wypowiedzeniem, wymaga uzasadnienia.

W zaskarżonym wyroku Sąd Okręgowy przyjął, że zasadność odwołania powoda nie podlega kontroli sądu. Wynika to, zdaniem Sądu, z tego, że utrata stanowiska w przypadku powołania może nastąpić w każdym czasie bez ograniczeń przewidzianych w prawie pracy. Jest to stanowisko błędne.

Odwołanie dyrektora instytucji kultury jest uregulowane w art. 15 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, (Dz. U. Nr 114, poz. 493, ze zm.). Zgodnie z przepisem art. 15 ust. 7 tej ustawy w sprawach dotyczących powoływania i odwoływania dyrektora instytucji kultury w zakresie nieuregulowanym w ustawie mają zastosowanie przepisy art. 68-72 Kodeksu pracy. W uchwale odwołującej powoda jako przyczynę odwołania wskazano odstępianie od realizacji uzgodnionego z organizatorem programu działania instytucji kultury (art. 15 ust. 5 pkt 4 – obecnie art. 15 ust. 6 pkt 4 ustawy).

Ponieważ art. 15 ustawy zawiera enumeratywne wyliczenie przyczyn odwołania dyrektora instytucji kultury jest przepisem o charakterze szczególnym, co wyklucza możliwość stosowania przepisów i zasad kodeksu pracy (art. 70 k.p.). We wcześniejszych orzeczeniach Sąd Najwyższy stwierdzał wprost o szczególnym charakterze przepisu art. 15 ustawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 65/97, OSNP 1998, nr 1, poz. 6, por. też wyrok z dnia 20 sierpnia 2009 r., II PK 43/09, LEX nr 602701). Należy także zwrócić uwagę, że art. 70 § 1² k.p. stanowi, że stosunek pracy z pracownikiem odwołanym ze stanowiska rozwiązuje się na zasadach określonych w przepisach niniejszego oddziału, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Przepis ten potwierdza jedynie ogólną zasadę pierwszeństwa stosowania przepisu szczególnego przed ogólnym. Nie można wobec powyższego przyjąć, że do zgodnego z prawem odwołania dyrektora instytucji kultury wystarczające jest wskazanie przyczyny, tu w postaci odstąpienia od realizacji umowy z organizatorem. Na gruncie przepisów kodeksu pracy możliwe jest odwołanie (równoznaczne z wypowiedzeniem) bez podawania przyczyny odwołania. Natomiast wskazanie w ustawie szczególnej przyczyn uzasadniających odwołanie niewątpliwie ma na celu zapewnienie wzmożonej trwałości terminowego stosunku pracy z powołania. W tej sytuacji przyjęcie o braku możliwości weryfikowania wskazanej przyczyny odwołania przez sąd sprawiłoby, że cel ten zostałby w istocie zniweczony. Możliwe byłoby bowiem w każdym przypadku wskazanie przyczyny niekonkretnej lub nawet czysto fikcyjnej. Zaś w razie sporu sądowego odwołany pracownik byłby pozbawiony jakichkolwiek środków obrony i co za tym idzie możliwości uzyskania dochodzonego roszczenia.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że odwołanie dyrektora instytucji kultury z powodu odstąpienia od realizacji umowy z organizatorem (art. 15 ust. 6 pkt 4 ustawy) podlega kontroli sądu. Oznacza to, że sąd jest obowiązany zbadać, czy podana przyczyna jest rzeczywista i prawdziwa. W razie ustalenia, że przyczyna wskazana jest fikcyjna odwołanie jest wadliwe, a odwołanemu pracownikowi przysługuje roszczenie o odszkodowanie.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji wyroku.